

ského zákona, za jakých okolností může dělník od svého zaměstnavajícího jej podnikatele žádati náhradu škody podle předpisů §§ 1325 až 1327 obč. zák. Přichází tu v úvahu § 46 shora citovaného zákona, jenž právě připouští požadování náhrady od podnikatele — v tomto případě od žalované — jen tenkrát, byl-li úraz v podniku přivoděn úmyslně některou z osob v § 45 prvý a druhý odstavec hořejšího zákona označených. Musila tedy dotyčná osoba chtít přivoditi úraz poškozenci a nelze ustanovení to rozšiřovati vzhledem na předpis § 1324 obč. zák. i na hrubou nedbalost (zavinění), jak se pokouší dovolatelka. Že zákonodárce chtěl vyloučiti hrubou nedbalost, nejlepším důkazem jest právě ustanovení § 45 cit. zák. úrazového, kde se stanoví, že podnikatel jest povinen, přivodil-li úraz zúmyslně nebo hrubým zaviněním, pojišťovně veškerá na základě úrazového zákona poskytnutá odškodnění nahraditi a kde stanoví povinnost k náhradě odškodného i při úrazu způsobeném hrubým zaviněním, což by byl zajisté učinil i v případě § 46 téhož zákona, kdyby byl i na hrubé zavinění myslil a nechtěl právě podnikatele sprostiti rizika při úrazu z hrubého zavinění placením pojišťovacích premií pojišťovně.

Čís. 8034.

Nabytí vlastnictví podle § 418 obč. zák.

Bezelstnost stavebníkova není vyloučena již tím, že věděl, že staví na cizím pozemku. Bezelstným stavebníkem jest i ten, kdo se domníval, že smí stavěti na cizí půdě, právem předpokládaje vlastníkovu svolení ke stavbě.

(Rozh. ze dne 10. května 1928, Rv I 1474/27.)

Žalující jednota domáhala se na žalovaných uznání vlastnictví k pozemku, jehož prý nabyta stavbou. Procesní soud prvního stádu uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Zákoník občanský v §§ 417 až 419 uvádí rozličné případy nabytí vlastnictví při stavbě. Ve všech případech provedena jest důsledně zásada římská: »inaedificatio cedit solo«. Vlastník pozemku stává se vlastníkem stavení na něm zřízeného, nechť staví on, nebo někdo jiný se stavivem vlastním nebo cizím. Výjimku z tohoto pravidla uvádí ustanovení poslední věty v § 418 obč. zák., podle něhož, věděl-li vlastník půdy, že se na jeho pozemku staví a staviteli bezelstnému ihned stavbu nezakázal, může žádati toliko, by se mu za staveniště dala cena obecná a stavitel bezelstný stane se vlastníkem pozemku a stavby, nikoliv mu nevzejde toliko nárok na postoupení staveniště. Ovšem předpokládá § 418 poslední věta, že nestala se předběžná smlouva o stavbě na pozemku, neboť v takovémto případě jde pak o postup staveniště. Věděl-li tedy vlastník půdy, že se staví a stavbu nezakázal, avšak stavitel byl obmyslný, platí všeobecné pravidlo již shora uvedené. Třeba řešiti tedy otázku, kdy jest stavitelem bezelstným. Otázka ta v theorii i praxi bývá

různě posuzována. Tak na příklad Krainz-Ehrenzweig ve spise: *System des Allgemeinen Privatrechtes*, V. vydání, I. svazek, na stránce 678 uvádí, že bezelstným stavitelem jest jen bezelstný držitel pozemku nikoliv též, kdo zná cizí vlastnictví pozemku. Naproti tomu v VI. vydání I. sv. 2. polovice téhož díla na str. 306 vysloven již právní názor, že bezelstným stavitelem jest nejen bezelstný držitel pozemku, nýbrž i ten, kdo staví v domnění, že stavěti na cizím pozemku smí. Různého názoru v tomto směru jest i starší praxe. (Srov. rozh. býv. nejv. soudu ze dne 30. září 1891, čís. 10.881 a opačné rozhodnutí téhož nejv. soudu ze dne 9. května 1894, čís. 5611 Glaser-Unger 13.935 a 15.116.) Soud odvolací v tomto směru sdílí právní názor odvolatelky, že k bezelstnosti stavebníka jest třeba toho, by nevěděl, že staví na cizím pozemku. Jinak nabýval by pozemku každý stavebník, jenž ví, že pozemek, na němž staví, je cizí, když vlastník pozemku o stavbě věděl a ji hned nezakázal. Při takovémto výkladu bylo by pak zbytečno, že citovaný § 418 obč. zák. ve své poslední větě mluví o staviteli »bezelstném«. (Viz též rozh. nejv. soudu z 22. července 1919, Rv I 347/19, čís. sb. 1044 a z 19. března 1924, Rv I 1734/23 čís. sb. 3632.) Byla-li tedy v tomto případě žalovaná strana od počátku vědoma toho, že pozemek, na kterém měla tělocvična býti postavena, jí nenáleží a jednala-li, jak sama uvádí, již v červenci 1921 s vlastníky pozemku o koupi jeho části pro zamýšlenou stavbu tělocvičny, pak již od počátku stavby nedostávalo se jí jako stavitelce tělocvičny »bezelstnosti« § 418 obč. zák. k nabytí vlastnictví i v tom případě, věděl-li vlastník o stavbě a ji ihned nezakázal, požadované. Nebyla-li však žalující strana při stavbě bezelstnou, pak vlastnictví pozemku, o který v tomto sporu se jedná, podle § 418 obč. zák. nemohla nabýti.

Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil mu věc, by znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolání, uplatňujícímu dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s., nelze upřítí oprávnění. Dovolací soud nesdílí názor odvolacího soudu, že bezelstnost stavebníková je vyloučena vždy již tehdy, když věděl, že staví na cizím pozemku. Podle první věty § 418 obč. zák. případně stavení vlastníku půdy, stavěl-li někdo na ní, byť i ze své hmoty, bez vědomí a vůle vlastníkovy. Úsudkem z opaku vyplývá z této věty, že stavba nepřirůstá k pozemku, věděl-li o ní vlastník pozemku a nezakázal-li ji, což výslovně ustanovuje poslední věta tohoto paragrafu, ve které slovo »bezelstný« není ovšem zbytečným, avšak z jiného důvodu, než míní odvolací soud. Rozhodné důležitosti jest v případech, které má na mysli § 418 obč. zák., okolnost, věděl-li vlastník půdy o stavbě a zakázal-li ji, čili nic. Mluví-li hned druhá věta § 418 obč. zák. o bezelstném stavebníku, dlužno podle § 6 obč. zák. toto slovo »bezelstný« vztahovati také na vědomí a na vůli vlastníka půdy, to tím spíše, an zákon nemluví o bezelstném držiteli půdy, nýbrž o bezelstném stavebníku. Ustanovení § 326

obč. zák. není tu tedy pro pojem bezelstnosti směrodatným. Z uvedených důvodů nelze za to míti, že § 418 obč. zák. provádí důsledně zásadu »inaedificatio solo cedit« v § 417 obč. zák. vyslovenou a teprve v poslední větě stanoví výjimku z ní. Zákonodárce chtěl zřejmě chrániti vlastníka, na jehož pozemku někdo vlastní hmotou staví, jen tehda, když o stavbě nevěděl a neměl možnosti ji zakázati. Bezelstným stavebníkem je tedy ve smyslu § 418 obč. zák. také stavebník, který se domníval, že smí stavěti na cizí půdě proto, že právem předpokládal vlastníkovu svolení ke stavbě (viz rozh. býv. nejv. soudu ve Vídni ze dne 9. května 1894, čís. 5611, Gl. Ung. 15.116, ze dne 21. prosince 1882, čís. 13.401 Gl. Ung. 9234 a ze dne 15. dubna 1868, čís. 2235 Gl. Ung. 3034, dále rozhodnutí tohoto nejvyššího soudu čís. 3110 sb. n. s., Dr. Armin Ehrenzweig, System des Oest. Allg. Privatsrechtes první sv. § 236 str. 305, Robert Mayr, Lehrbuch des Bürgerl. Rechtes 2. kniha str. 471). Rozhodnutí býv. nejv. soudu ve Vídni ze dne 30. září 1891, čís. 10.861, Gl. Ung. čís. 13.935 dovolává se odvolací soud neprávem, jelikož se v tomto případě jednalo pouze o přístavbu, která vůbec nespadá pod ustanovení § 418 obč. zák. Toto ustanovení neplatí ovšem pro případy, kde stavba děje se podle úmluvy s vlastníkem půdy, kterou se rozhoduje již o osudu vlastnictví ke stavbě. Odvolací soud tedy chybuje, když nepřihlížeje ke kupní smlouvě o staveništi, tvrzené žalovanou Antonii H-ovou, řeší bez ohledu na ni otázku vlastnictví ke staveništi a stavbě a nezabývá se všemi odvolacími vývody Antonie H-ové. Koupila-li žalobkyně staveniště, bude nutno posuzovati její nárok na zřízení vlastnictví ke staveništi a k budově na něm zřízené proti prodatelům podle obsahu této smlouvy a při tom přihlížeti k oné části žalobního žádání, kterou se žalobkyně domáhá zřízení vkladní listiny. Právem vytýká dovolatelka, že odvolací soud pokládá za bezvýznamnou okolnost, že žalovaná Antonie H-ová uznala vlastnictví žalobkyně ke sporné budově při roku dne 25. listopadu 1925, hájíc stanovisko, že staveniště připsané z polovice Antonii H-ové bylo žalobkyni prodáno. Úvahou o významu této okolnosti nezabýval se odvolací soud vůbec, ač případná jsoucnost kupní smlouvy a uznání žalované Antonie H-ové mají pro spor význam.

Čís. 8035.

Hotové, k prodeji určené výrobky nejsou vyloučeny z exekuce podle § 251 čís. 6 ex. ř.

Podnikatele staveb, třebas jeho podnik má jen malý rozsah, nelze pokládati za drobného živnostníka (řemeslníka) ve smyslu § 251 čís. 6 ex. ř.

(Rozh. ze dne 10. května 1928, R II 156/28.)

Dlužník, podnikatel staveb, navrhl, by z exekuce byly vyloučeny pár koní s postroji a s několika různými vozy, jakož i cementové výrobky. Soud první stolice návrhu vyhověl, rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.